

Trening przed klasówką

Liceum/technikum

Literatura: barokowa poezja

Zadanie 1

Na podstawie poniższych definicji rozpoznaj środek stylistyczny stosowany w poezji barokowej.

- A. pomysł na nowe zaskakujące ujęcie tematu -
- B. szyk przestawny -
- C. przesadne wyolbrzymienie jakiejś cechy -
- D. powtórzenie tego samego wyrazu lub zwrotu na początku kolejnych wersów -
- E. zestawienie wyrazów o przeciwstawnych znaczeniach -
- F. przeniesienie myśli z jednego wersu do następnego -
- G. rozwijanie wypowiedzi za pomocą powtórzeń i dopełnień -
- H. rodzaj puenty, który polega na zsumowaniu pojawiających się we wcześniejszych wersach słów -

Zadanie 2

Wskaż szereg zawierający nazwiska polskich poetów barokowych.

- A. Daniel Naborowski, Jan Andrzej Morsztyn, Wacław Potocki, Jan Kochanowski.
- B. Mikołaj Sęp-Szarzyński, Ignacy Krasicki, Daniel Naborowski, Jan Andrzej Morsztyn.
- C. Daniel Naborowski, Jan Andrzej Morsztyn, Mikołaj Sęp-Szarzyński, Wacław Potocki.

Zadanie 3

Do podanych motywów przyporządkuj tytuły wierszy.

"Pospolite ruszenie", "O wojnie naszej, którą wiemy z szatanem, światem i ciałem", "Do tejże", "Krótkość żywota", "Niestatek"

- A. sens istnienia -
- B. upływ czasu -
- C. iluzja -
- D. miłość -
- E. ojczyzna -

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1

- A. koncept.
- B. inwersja.

- C. hiperbola.
- D. anafora.
- E. oksymoron.
- F. przerzutnia.
- G. kompozycja łańcuchowa.
- H. figura sumacji.

Zadanie 2

C

Zadanie 3

- A. "O wojnie naszej, którą wiemy z szatanem, światem i ciałem".
 - B. "Krótkość żywota".
 - C. "Niestatek".
 - D. "Do tejże".
 - E. "Pospolite ruszenie:"
-

Literatura: ks. Jan Twardowski "Oda do rozpachy" - praca z tekstem

Przeczytaj wiersz, a następnie zaznacz, które zdania są prawdziwe (P), a które są fałszywe (F) lub uzupełnij puste miejsca.

ks. Jan Twardowski
"Oda do rozpachy"

Biedna rozpachy
uczciwy potworze
straszenie ci tu dokuczają
moralisci podstawiają nogę
asceci kopią
lekarze przepisują proszki żebyś sobie poszła
nazywają cię grzechem
a przecież bez ciebie
byłbym stale uśmiechnięty jak prosię w deszcz
wpadałbym w cielęcy zachwyt
niehumaniczny
okropny jak sztuka bez człowieka
niedorośli przed śmiercią
sam obok siebie

Zadanie 1

- A. wiersz ma budowę stroficzną. P/F
- B. przedmiotem rozważań jest upersonifikowana rozpacz. P/F

- C. rozpacz jest wykładnikiem emocjonalnym człowieka. P/F
- D. rozpacz jest niepożądana przez człowieka, czego przykładem są takie zachowania ludzi wobec tego uczucia, jak np. (wymień trzy przykłady) -
- E. człowiek pozbawiony rozpacz byłby (zacytuj dwa przykłady) -

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1

- A. F.
- B. P.
- C. P.
- D. na przykład: dokuczanie, kopanie, przepisywanie leków.
- E. na przykład: "byłbym stale uśmiechnięty jak prosię w deszcz"
"wpadałbym w cielęcy zachwyt"
-

Do matury: rozprawka Życie na wsi - sielanka czy ciężka dola? Rozważ problem i uzasadnij swoje stanowisko, odwołując się do fragmentów "Pieśni Panny XII" Jana Kochanowskiego i do innych tekstów kultury.

Jan Kochanowski
"Pieśń Panny XII" (fragmenty)

Wsi spokojna, wsi wesoła,
Który głos twej chwale zdoła?
Kto twe wczasy, kto pożytki
Może wspomnieć za raz wszystkie?

Człowiek w twej pieczy uczciwie
Bez wszelakiej lichwy żywie;
Pobożne jego staranie
I bezpieczne nabywanie.
[...]

Jemu sady obradzają,
Jemu pszczoły miód dawają;
Nań przychodzi z owiec wełna
I zagroda jagniąt pełna.

On łąki, on pola kosi,
A do gumna wszystko nosi.
Skoro też siew odprawimy,
Komin wkoło obsiedziemy.

Tam już pieśni rozmaite,
Tam będą gadki pokryte,
Tam trefne plesy z ukłony,

Tam cenar, tam i goniony.
[...]

Stada igrają przy wodzie,
A sam pasterz, siedząc w chłodzie,
Gra w piszczałkę proste pieśni;
A faunowie skaczą leśni.

Zatym sprzętna gospodyni
O wieczszej pilność czyni,
Mając doma ten dostatek,
Że sie obejdzie bez jatek .
[...]

Dzień tu, ale jasne zorze
Zapadłyby znowu w morze,
Niżby mój głos wyrzekł wszystkie
Wieśne wczasy i pożytki.

Teza

Moim zdaniem życie na wsi nie było sielankowe dla wszystkich ludzi.

Argumenty

- a. Sielankowy obraz mieszkańców wsi został ukazany w "Pieśni Panny XII" Jana Kochanowskiego. Wieś została przedstawiona jako miejsce bezpieczne i spokojne. Mieszkańcy nie muszą zabiegać o jedzenie, gdyż mają pod dostatkiem owoców, miodu. Ich życie jest radosne. Po skończonej pracy mogą wspólnie spędzać czas, rozmawiając, tańcząc czy śpiewając piosenki. Arkadyjski charakter życia na wsi podkreśla przywołana postać mitycznego fauna.
- b. Zgoła odmienny obraz życia na wsi został ukazany w pozytywistycznym utworze "Szkice węglem" Henryka Sienkiewicza. Pisarz przedstawia tragiczną sytuację chłopów pod zaborem rosyjskim po ich uwłaszczeniu w 1864 roku. Ponadto uważa, że trzeba nauczyć chłopów pisać i czytać, ośmielić ich w kontaktach z urzędnikami, aby potrafili upominać się o swoje prawa. Twierdzi również, że urzędnicy, szlachta i kler nie powinni być obojętni wobec losu chłopów.
- c. Ciężka dola mieszkańców wsi została zobrazowana na płótnie Aleksandra Kotsisa "Bez dachu". Została przedstawiona chłopska rodzina, która musiała opuścić swój dom. Zabrali skromny dobytek i idą przed siebie. Ludzie ci pogrążeni są w smutku. Mają świadomość beznadziejnej sytuacji, w jakiej się znaleźli.

Podsumowanie

Życie na wsi było sielankowe dla szlachty, która posiadała majątki. Natomiast dla biednych chłopów było to ciężkie bytowanie, nierzadko tragiczne.